

Sygn. akt V CSK 438/17

POSTANOWIENIE

Dnia 13 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie z wniosku G. P.

przy uczestnictwie Prokuratury Okręgowej w O. i K. P.

o uznanie orzeczenia sądu zagranicznego,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 13 lutego 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy od postanowienia Sądu Apelacyjnego

w [...]

z dnia 15 maja 2017 r., sygn. akt I ACa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od skarżącego na rzecz K. P. 247 (dwieście czterdzieści
siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawcy G. P. od postanowienia Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 15 maja 2017 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m.in.: postanowienie SN z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11).

Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji.

Przedstawione w skardze istotne zagadnienie prawne sprowadza się do oceny skuteczności doręczenia pisma procesowego w drodze ogłoszenia publicznego (doręczenie zastępcze) w postępowaniu rozwodowym przed sądem zagranicznym, w okresie PRL, przy jednoczesnym braku jakiegokolwiek współpracy prawnej w zakresie doręczeń międzynarodowych. Skarżący zmierza do wyjaśnienia, czy tzw doręczenie publiczne wywieszone przez sąd niemiecki na tablicy ogłoszeń oznacza brak spełnienia przesłanki określonej w art. 1146 § 1 pkt 3 k.p.c. w brzmieniu sprzed 1 lipca 2009 r. i czy prowadzi do pozbawienia strony możliwości obrony jej praw. Skarżący podkreśla, że przepisy prawa obcego przewidywały tzw. doręczenie publiczne, a wyrok rozwodowy sądu zagranicznego został wydany w trybie zwykłym i jest zgodny z ówczesnie obowiązującym prawem sądu zagranicznego, przy czym sąd zagraniczny i prawo sądu zagranicznego były właściwe.

Tak sformułowane zagadnienie prawne nie mogło wywrzeć skutku w postaci przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Przede wszystkim skarżący nie ma racji twierdząc, że w okresie PRL-u nie istniała współpraca międzynarodowa w zakresie doręczeń pism sądowych. Wystarczy przywołać Konwencję Haską dotyczącą procedury cywilnej z dnia 1 marca 1954 r. (Dz. U. z 1963 r., Nr 17, poz. 90 i 91), która weszła w życie w stosunku do Polski z dniem 13 marca 1963 r., a jedną ze stron była także Republika Federalna Niemiec. Rozdział I tej konwencji poświęcony był doręczaniu aktów sądowych i przedsądowych.

Nie budzi jakichkolwiek zastrzeżeń, czy wątpliwości, ocena Sądu Apelacyjnego, że uczestniczka została pozbawiona możliwości obrony w postępowaniu w sprawie rozwodowej. Sąd Okręgowy, a za nim Sąd Apelacyjny ustalił, że adres zamieszkania uczestniczki, który od chwili zawarcia związku małżeńskiego do chwili obecnej nie był zmieniany, był znany wnioskodawcy oraz podany sądowi niemieckiemu, a mimo tego sąd niemiecki zaniechał doręczenia międzynarodowego i doręczył korespondencję uczestniczce (wówczas pozwanej) w drodze ogłoszenia publicznego przez zamieszczenie na tablicy ogłoszeń na okres miesiąca informacji o toczącym się postępowaniu. Nie zmienia tej oceny to,

że doręczenie poprzez ogłoszenie publiczne było dopuszczalne według procedury niemieckiej.

Sąd orzekający o uznaniu orzeczenia sądu zagranicznego musi stwierdzić, czy i w jaki sposób dokonano doręczenia pisma wszczynającego postępowanie, następnie, czy doręczenie to było należyte, ale również w dalszej kolejności ocenić, czy z uwzględnieniem okoliczności sprawy nastąpiło ono w czasie umożliwiającym podjęcie obrony, przy czym badając te kwestie sąd nie jest skrzepowany stanowiskiem sądu państwa pochodzenia (zob. postanowienie SN z dnia 2 czerwca 2017 r., sygn. akt II CSK 704/16, www.sn.pl). Ocena, czy strona nie była pozbawiona możliwości obrony pozostaje w gestii sądu polskiego, który nie jest w tym względzie związany stanowiskiem sądu zagranicznego (postanowienie SN z dnia 5 października 2012 r., sygn. akt IV CSK 68/12, www.sn.pl). Do naruszenia prawa do obrony może dojść także w razie zachowania przepisów procesowych obowiązujących w państwie pochodzenia orzeczenia, nie chodzi o spełnienie formalnych wymagań procesowych, ale o ocenę możliwości rzeczywistego uczestniczenia strony w postępowaniu i podjęcia obrony (postanowienie SN z dnia 11 października 2013 r., sygn. akt I CSK 451/12, OSNC 2014, nr 7 - 8, poz. 78, zob. też m. in.: postanowienia SN z dnia 5 października 2012 r., sygn. akt IV CSK 68/12, z dnia 10 października 2008 r., sygn. akt II CSK 231/08, z dnia 28 marca 2007 r., sygn. akt II CSK 533/06, www.sn.pl, z dnia 6 lipca 2000 r., sygn. akt V CKN 1350/00, nie publ., z dnia 9 lutego 2000 r., sygn. akt III CKN 597/98, nie publ., z dnia 25 listopada 1998 r., sygn. akt II CKN 70/98, nie publ.).

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.